

Dawn Bowden AC

Cadeirydd y Pwyllgor ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad

27 Ionawr 2020

Annwyl Dawn,

Y Pwyllgor ar Ddiwygio Etholiadol y Cynulliad

Diolch i chi am ofyn ein barn ar waith eich pwyllgor. Byddwch yn ymwybodol o rywfaint o'n gwaith o'ch amser fel aelod o'r pwyllgor hwn. Wrth gwrs, rydym hefyd yn rhannu dau Aelod â'ch pwyllgor chi, sef Delyth Jewell a Huw Irranca-Davies.

Rydym wedi ceisio ymateb i bob un o'r cwestiynau a ofynnir yn eich llythyr, fel a ganlyn:

Cwestiwn 1: P'un a yw maint presennol y Cynulliad wedi arwain at unrhyw oblygiadau neu gyfyngiadau ar waith eich Pwyllgor neu'r ffordd yr ydych yn mynd i'r afael â'r gwaith o graffu ar bolisi a gwaith craffu deddfwriaethol ac ariannol ar y materion yn eich cylch gwaith

Nid yw maint presennol y Cynulliad wedi arwain at unrhyw gyfyngiad ar y ffordd yr ydym yn gweithio na'r ffordd yr ydym yn mynd ati i graffu ar faterion sydd o fewn ein cylch gwaith.

Roedd ffurfio'r Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol ar ddechrau'r Cynulliad hwn, i ymateb i'r gwaith craffu ychwanegol sylweddol a oedd yn wynebu'r Cynulliad, yn dangos bod rhywfaint o gapasiti gan y Cynulliad o ran ei waith craffu i ffurfio pwyllgor ychwanegol.

Mae hyn, ynghyd ag estyniad cymedrol o'r amser sydd ar gael ar gyfer busnes y Cynulliad, wedi golygu nad ydym wedi wynebu unrhyw gyfyngiadau penodol ar ein gwaith.

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1NA

✉ SeneddMADY@cynulliad.cymru

☎ 0300 200 6565

National Assembly for Wales
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1NA

✉ SeneddEAAL@assembly.wales

☎ 0300 200 6565

Cododd un mater o ran capasiti yn 2018, pan benderfynodd y Pwyllgor Busnes gyfeirio Bil at y Pwyllgor nad oedd yn gysylltiedig â'n cylch gwaith craidd.

Gwnaethom ymateb i hyn drwy sefydlu is-bwyllgor i drafod y Bil dan sylw a chytuno ar slot ar wahân i gynnal cyfarfodydd.

Credwn fod gwneud hyn yn dangos unwaith eto ei bod yn bosibl, gyda'r nifer bresennol o Aelodau'r Cynulliad, i ni ddod o hyd i gapasiti ychwanegol ar gyfer gwaith craffu penodol drwy amserlennu gofalus a chynnull pwyllgorau sydd â nifer fach o aelodau.

Yn yr achos uchod, ein dewis ni fyddai i'r Pwyllgor Busnes fod wedi sefydlu pwyllgor ad hoc i drafod y Bil yn hytrach na chyfeirio'r Bil atom ni (neu, yn wir, unrhyw bwyllgor arall a oedd â chylch gwaith nad oedd yn gysylltiedig â'r maes polisi yr oedd y Bil yn ei drafod). Byddai'r effaith ar gapasiti ac amserlenni Aelodau'r Cynulliad wedi bod yr un fath, ond byddai wedi osgoi'r angen i bwyllgor arall gymryd rhan yn y broses.

Yn fwy diweddar, gostyngwyd nifer yr Aelodau ar ein pwyllgor o wyth i chwech. Nid yw hyn wedi achosi unrhyw broblemau o'n safbwynt ni.

Cwestiwn 2: Sut y gallai unrhyw newidiadau diweddar neu ddisgwyliedig i bwerau neu gyfrifoldebau'r Cynulliad, neu'r cyd-destun cyfansoddiadol ehangach, effeithio ar gylch gwaith eich Pwyllgor neu sut rydych chi'n cyflawni eich rôl.

Mae proses Brexit wedi arwain at nifer o dasgau newydd a sylweddol o ran gwaith craffu. Er enghraifft, yr angen i ganolbwyntio ar y cysyniad sy'n dod i'r amlwg o farchnad fewnol yn y DU (gan gynnwys craffu ar fframweithiau polisi cyffredin ledled y DU), y goblygiadau i Gymru sy'n deillio o gytundebau rhyngwladol y DU, a chyflwr cyfansoddiad y DU yn fwy cyffredinol.

Hefyd, mae Llywodraeth Cymru wedi cynyddu ei phwyslais ar gysylltiadau rhyngwladol. Mae creu portffolio Gweinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol a chyhoeddi strategaeth rhyngwladol newydd yn ddiweddar yn dangos hyn. Mae'r newid hwn yng ngweithgarwch y Llywodraeth wedi cyd-fynd â rhagor o waith craffu i'r Pwyllgor.

Fodd bynnag, i ryw raddau, mae'r gwaith newydd hwn yn cymryd lle gwaith presennol y Cynulliad ar faterion Ewropeaidd.

Ein bwriad yw adolygu ein gwaith ddechrau 2021, gan nodi unrhyw swyddogaethau craffu parhaus y bydd angen eu trafod yn y Chweched Cynulliad o bosibl.

Nid ydym eto wedi trafod ai pwyllgor penodol fyddai yn y sefyllfa orau i ymdrin â swyddogaethau craffu o'r fath neu a ddylid eu prif ffrydio ar draws gwaith y pwyllgorau (fel sydd wedi digwydd gyda materion Ewropeaidd).

Yn y pen draw, Pwyllgor Busnes newydd y Chweched Cynulliad fydd yn penderfynu sut y dylid ymdrin â'r swyddogaethau craffu hyn.

Cwestiwn 3: Unrhyw oblygiadau y gallai cynnydd ym maint y Cynulliad eu cael i waith pwyllgorau'r Cynulliad, gan gynnwys y gwasanaethau cymorth y maent yn eu cael.

Mae'n anodd dod i unrhyw gasgliadau mewn perthynas â hyn gan fod llawer o ffactorau eraill sy'n effeithio ar waith pwyllgorau a'r cymorth y maent yn ei gael.

Er enghraifft, mae penderfyniadau ar nifer y pwyllgorau, cylchoedd gwaith, amserlennu, cydbwysedd o ran y pleidiau a maint yr aelodaeth yr un mor arwyddocaol yn y cyd-destun hwn â chyfanswm Aelodau'r Cynulliad sydd ar gael i wasanaethu ar bwyllgorau.

Yn ein profiad ni, gall pwyllgorau cymharol fach weithio'n effeithiol. Un agwedd bwysig ar ein dull strategol ni fu cydnabod y gall cyn lleied â phedwar aelod pwyllgor ymroddedig wneud gwaith craffu effeithiol.

Cwestiwn 4: Byddem hefyd yn croesawu gwybodaeth am sut mae'ch Pwyllgor yn asesu effaith ei waith craffu, ac enghreifftiau o graffu effeithiol neu gollu cyfleoedd.

Yn gynnar ym modolaeth y Pwyllgor, gwnaethom bennu dull strategol o weithio. Rydym wedi dychwelyd at y dull hwn ar sawl achlysur i wirio a ydym wedi bod yn gweithio yn unol ag ef ac i asesu a oedd angen ei addasu.

Ymarfer mewnol yw hwn i raddau helaeth, er ein bod wedi cael rhywfaint o adborth allanol fel rhan o'r broses adolygu.

Mae'n hynod o anodd mesur effaith gwaith craffu, o ystyried mai anaml y bydd yr unigolion yr ydym yn ceisio dylanwadu arnynt yn cydnabod effaith ein gwaith craffu. Mae'r effaith a gawn yn aml yn anodd ei meintoli.

Serch hynny, ein bwriad ar hyn o bryd, wrth adolygu ein gwaith ar ddiwedd y Cynulliad, yw asesu ein hunain yn erbyn y dull strategol a bennwyd gennym a gofyn am adborth allanol i helpu i lywio'r asesiad hwnnw.

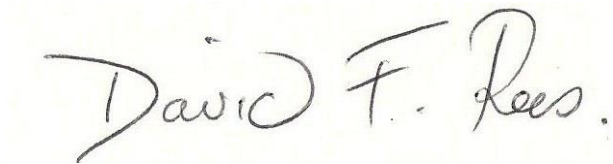
Bydd hyn yn ein helpu i nodi swyddogaethau craffu posibl ar gyfer y Chweched Cynulliad ac unrhyw argymhellion ar gyfer ymdrin â swyddogaethau o'r fath.

Ar lefel macro, mae'r Pwyllgor wedi cyflawni ei nod o sicrhau bod y goblygiadau i Gymru sy'n deillio o broses Brexit wedi cael eu trafod gan y rhai sy'n arwain proses Erthygl 50 ar lefel y DU ac ar lefel yr UE. Gellir dangos hyn drwy ein cyfarfodydd â'r prif negodwyr yng Nghomisiwn, Senedd a Chyngor yr UE. Hefyd, mae cyfeiriadau at waith y Pwyllgor yn adroddiadau pwyllgorau Senedd y DU ac ar lawr Tŷ'r Cyffredin wedi dangos lefel o ddylanwad. Mae angen gwneud rhagor o waith i weld a ellir nodi canlyniadau y gellir eu meintioli o hyn.

Diolch eto am roi cyfle i ni gyfrannu at eich gwaith.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink that reads "David F. Rees." The signature is written in a cursive style and is centered on a light yellow rectangular background.

David Rees AC

Cadeirydd y Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

